

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Spored

cerkvenoglasbenega poučnega tečaja

ki ga priredi

Cecilijino društvo v Ljubljani

od 3. do 7. avgusta v Marijanišču (Poljanska cesta 30).

Ponedeljek, 3. avgusta.

Ob desetih dopoldne *otvoritev* tečaja in takoj *razlaganje okrožnice ljubljanskega knezoškofa dr. Anton Bonaventura Jegliča o cerkveni glasbi.* (P. Hugolin Sattner).

Od 11.—12.: *Zgodovinski razvoj instrumentalne glasbe v cerkvi.* (dr. Josip Mantuani).

Od 3.—4.: *Tradicionalna psalmodija.*¹⁾ (Fr. Ferjančič).

Od 4.—5.: *Glasbeno oblikoslovje.* (Fr. Gerbič).

Torek, 4. avgusta.

Od 8.—9.: *Zgodovinski razvoj instrumentalne glasbe v cerkvi.* (dr. Josip Mantuani.)

Od 9.—10.: *Figuralno petje.*²⁾ (dr. Fr. Kimovec).

Od 1/2 11.—1/2 12.: *Harmonija.* (St. Premrl).

Od 3.—4.: *Tradicionalna psalmodija.* (Fr. Ferjančič).

Od 4.—5.: *Glasbeno oblikoslovje.* (Fr. Gerbič).

¹⁾ K temu predavanju naj udeleženci seboj prineso vse letošnje številke „Cerkvenega Glasbenika“ in najnovejšo izdajo „Officium defunctorum“.

²⁾ Pri figuralnem petju se bodo rabile Foersterjeve „Cantica“ in Aljaževi „Pesmarici“, ki naj jih udeleženci k tečaju seboj prineso.

Sreda, 5. avgusta (isti spored kakor v torek).

Četrtek, 6. avgusta.

- Ob 7. *slovesna sv. maša v stolnici*. Izvajala se bo Rheinbergerjeva maša v As-duru za orgle in mešani zbor, gradual „Speciosus“, zložil Anton Foerster, ofertorij „Gloria et divitiae“, zl. St. Premrl.
 Od 8.—9.: *Zgodovinski razvoj instrumentalne glasbe v cerkvi*. (dr. Josip Mantuani).
 Od 9.—10.: *Figuralno petje*. (dr. Fr. Kimovec).
 Od 1/2 11.—12.: *Občni zbor Cecilijinega društva*.
 Od 3.—4.: *Tradicionalna psalmodija*. (Fr. Ferjančič).
 Od 4.—5.: *Glasbeno oblikoslovje*. (Fr. Gerbič).

Petek, 7. avgusta.

- Ob 7. *sv. maša v stolnici*, pri kateri pojo udeleženci tečaja slovenske cerkvene pesmi.
 Od 8.—9.: *Zgodovinski razvoj instrumentalne glasbe v cerkvi*. (dr. Josip Mantuani).
 S *sklepnim nagovorom* in z *razdelitvijo izkaznic* o obiskovanju tečaja se tečaj završi.

Tradicionalna psalmodija.

(Fr. Ferjančič.)

(Dalje.)

Šesti psalmovi ton.

VI. F

Be - á - tus vir, qui non á - bi - it in con - si - li - o im - pi - ó - rum, †
 Ju - cún - dus ho - mo qui mi - se - ré - tur et cóm - mo - dat, †

et in vi - a pec - ca - tó - rum non ste - tit: * et in cá - the - dra
 di - spó - net ser - mó - nes su - os in ju - dí - ci - o: * qui - a in ae - tér -
 et in flu -

pe - sti - lén - ti - ae non se - dit.
 num non com - mo - vé - bí - tur.
 mi - ni - bus dé - xte - ram e - jus.
 qui in cir - cú - i - tu e - jus sunt.
 lo - qué - bar pa - cem dè te.
 dí - li - gén - ti bús te.

Šesti ton ima samo eno diferencijo in dandanes tudi samo eno srednjo kadenco; nekdam pa je imel poleg gorenje srednje kadence še drugo, ki je popolnoma enaka kadenci prvega tona. Potemtakem se je — kakor pri prvem — tudi pri šestem tonu srednja kadenca glasila tako-le:

et in via pecca - tó - rum non ste - tit: *
 dispónet sermónes suos, in ju - dí - ci - o: *

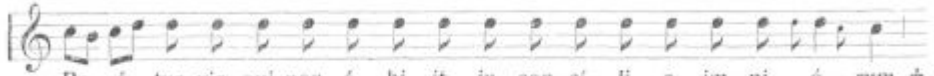
Ako se pa Magnificat in Benedictus pojeta na slovesen način, imata ravno tako srednjo kadenco, kakor pri prvem tonu:

Et ex-sul-tá - vit spi-ri-tus me - us:*
Be - ne-dí-ctus Dó - mi - nus De - us I - sra - el:* i. t. d.

VII. a

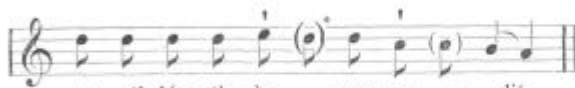
Sedmi psalmovi ton.

Be - á - tus vir, qui non á - bi - it in con-si - li - o im - pi - ó - rum, †
Ju - cún - dus hó - mo qui mi - se - ré - tur et cóm - mo - dat, †

et in vi - a pec - ca - tó - rum non ste - tit:* et in cá - the - dra
di - spó - net ser - mó - nes su - os in ju - dí - ci - o:* qui - a in ae - ter -
ma - gna ó - pe - ra Dó - mi - ni:*
fe - cit mi - hi ma - gna qui po - tens est:*

pe - sti - lén - ti - áe non se - dit.
num non cóm - mó - vé - bi - tur.
prin - ci - pá - li con - fir - ma me.
mi - ra - bí - li - bus su - per me.
et ú - sque in saé - cu - lum.

Nadaljne diferencije sedmega tona so:

pestilénti - áe non se - dit.
non cóm - mó - vé - bi - tur.
et u - sque in saé cu - lum.

Initium obstoji iz dveh dvožložnih skupin, in sicer stoji na prvem zlogu „clivis“, na drugem pa „podatus“.

Srednja in sklepna kadenca obsegati po dva akcenta brez vsake pripravljalne note. Treba je torej pred zvezdico, kakor tudi pred sklepom vsake vrstice poiskati predzadnji poudarjeni zlog. Pri tem določevanju ne prezreti postranskih akcentov, n. pr. pri srednji kadenci:

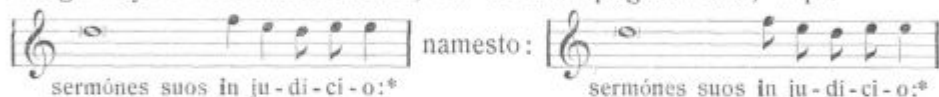
in splendóri-bús san - ctó - rum:*
 stéri - lém in do - mo:*
 Dómi - nús ex Si - on:*
 Isra - èl in Dó - mi-nó:*
 propiti - á - ti - ò est:*
 in týmpa - nó et cho - ro:*

Ali pri sklepni kadenci:

os loquénti - úm i - ní - qua.
 exaltábi - túr in gló - ri - a.
 ut complaciti - òr sit ad - huc.
 ante luciferum gé - nu - i - te.
     ti - mén - ti - bús se.
 filios Ja - còb et Jo - seph.
 in Si - ná in san - cto.

Tudi pri sedmem psalmovem tonu se je treba varovati napačnega zategovanja ob začetku kadence, kar se tako pogosto sliši, n. pr.

sermónes suos in ju - di - ci - o:*

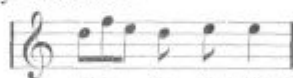
sermónes suos in ju - di - ci - o:*

Pri sklepni kadenci pa pozor na to, da se ne zategne nič drugega, kot edino le skupino na zadnjem zlogu vsake vrstice, kar je v gorenjem zgledu označeno s četrtingami.

Zaradi kratkega besedila nahajamo včasih tudi pri tem psalmovem tonu okrajšane melodije, n. pr. pri srednji kadenci:

Bo - nus es tu:*

Qui fa - cit haec:*

Ali pri sklepni kadenci:

lú - ce - at e - is.

et tí mu - i.

Magnificat in Benedictus, ako se pojeta na neslovesen način, kakor n. pr. v oficiju za rajne, imata initium in kadence ravno take, kakor sicer psalmi.

V slovesnejšem napevu pa ima Magnificat ta-le poseben initium:

Ma - gni - fi - cat,*

ki se na isti način ponavlja v vsaki naslednji vrstici, kakor tudi v celem kantiku „Benedictus“, ter nekoliko bogatejšo srednjo kadenco:

Et ex - sul - tá - vit spí - ri - tus me - us:
 Be - ne - dí - ctus Dó - mi - nus De - us I - sra - el:* i. t.d.

Nadaljuje se kakor sicer pri psalmih.

Osmi psalmovi ton.

VIII. G

Be - á - tus vir, qui non á - bi - it in con - sí - li - o im - pi - ó - rum, †
 Ju - cún - dus ho - mo qui mi - se - ré - tur et cóm - mo - dat, †
 et in vi - a pec - ca - tó - rum non ste - tit: * et in cá - the - dra
 di - spó - net ser - mó - nes su - os in ju - dí - ci - o: * qui - a in ae - tér -
 2 1
 pe - sti - lén - ti - ae non se - dit.
 num non com - mo - vé - bi - tur.
 sed tu Dó - mi - ne ú - sque - quo.

Nadaljni dve diferenciji osmega tona sta:

^c
 pestilénti - ae non sé - dit.
 in aetérnum non com - mo - vé - bi - tur.
^{G*}
 pestilénti - ae non sé - dit.
 in aetérnum non com - mo - vé - bi - tur.

Poslednja diferencija G* je dana samo „ad libitum“, ter se poljubno zamenja lahko z gorenjo diferencijo G.

Initium osmega tona je enak onemu drugega tona; obstoji iz treh posameznih not, pod katere se postavijo prvi trije zlogi v psalmu.

Srednja kadenca se glasi tako, kakor pri drugem tonu ter obsega en akcent brez vsake pripravljalne note. Ako je zadnja beseda pred zvezdico enozložna ali hebrejska beseda, ki se ne sklanja, se tudi pri tem tonu uporablja „mediatio correpta“, n. pr.

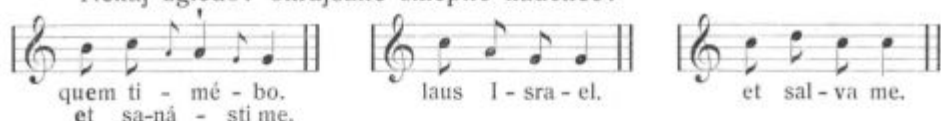
Dó - mi - nus ex Si - on: *
 ré - dí - met I - sra - el: *
 mul - ti - pli - cá - tae sunt: *
 e - du - cá - vit me: *

Sklepna kadenca pa obsega en akcent in dve pripravljalni noti, ki sta zgoraj zaznamovani s številkami. Ob koncu vsake vrstice je treba torej poiskati zadnji poudarjeni zlog in še dva zloga prej zaradi pripravljalnih not.

Tudi tu imajo postranski akcenti enako veljavo, kakor glavni, n. pr.

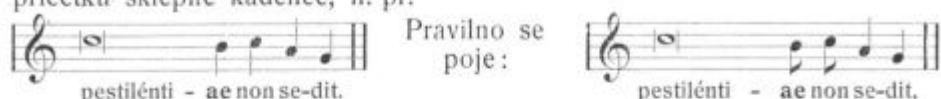
2 1
 o - rá - ti - o me - a prae - vé - ni - ét me.
 sé - mi - tas tu - as é - do - cè me.
 po - pu - ló - rum cir - cún - da - bit te.
 e - os qui tri - bu - lant me.
 ne dis - cès - se - ris à me.
 di - li - gén - ti - bús te.

Nekaj zgledov okrajšane sklepne kadence:

quem ti - mé - bo. et sa - ná - sti me. laus I - sra - el. et sal - va me.

Tudi pri osmem tonu je pogosto slišati napačno zategovanje ob pričetku sklepne kadence, n. pr.

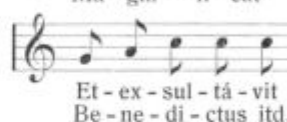
pestilénti - ae non se - dit. Pravilno se poje: pestilénti - ae non se - dit,

Magnificat ima — podobno kakor pri drugem psalmovem tonu — ta-le initium:

Ma - gni - fi - cat*

Nadaljne vrstice tega kantika in tudi vse vrstice v kantiku „Benedictus“ imajo običajni initium:

Et - ex - sul - tá - vit
Be - ne - di - ctus itd.

V slovesnejšem napevu pa imata Magnificat in Benedictus v vseh vrsticah gorenji slovesni initium ter podobno srednjo kadenco, kakor smo jo našli že pri drugem psalmovem tonu, namreč:

Et - ex - sul - tá - vit spi - ri - tus me - us: *
Be - ne - di - ctus Dó - mi - nus De - us I - sra - el: *

Druga polovica vsake vrstice se poje običajno.
(Dalje prihodnjič.)

Koralni tečaj za duhovnike

se bo vršil v sredo 5. avgusta t. l. v Marijanišču, istočasno s cerkveno-glasbenim tečajem, vendar sam zase. Vabljeni so k temu tečaju v prvi vrsti čč. gg. duhovniki — nadzorniki organistov, pa tudi vsi drugi, ki bi se radi nekoliko poučili o novejšem koralu. Ta tečaj bodo vodili čč. gg.: P. Hug. Sattner, Fran Ferjančič in dr. Fran Kimizec. Čč. gg. udeleženci tega tečaja naj prineso seboj vse letošnje številke „Cerkv. Glasb.“ in najnovejšo izdajo „Officium defunctorum“. Tečaj se prične ob 8. uri dopoldne in bo trajal cel dan. Spored se bo objavljal sproti.

Spomini na Zader.

(Piše organist Anton Grum.)

(Dalje.)

Obiskal sem še več drugih cerkva, ki so vse več ali manj zanimive. Vidi se v njih mnogo umetnin, ki bi jih pa znal opisati le strokovnjak. Vse so lepe, bodisi stare, bodisi nove. Izmed starih je vredno omeniti še frančiškansko cerkev, ki se nahaja na severni strani mesta blizu ribjega trga v

neposredni bližini „Hrvatske čitalnice“ na novi obali. Pohvalno moram omeniti, da v tej cerkvi nisem slišal nobenih koračnic ali opernih arij. Organist, ki ga osebno tudi ne poznam, sicer nima one tehnike, kakor stolni kapelnik, a igra dostojno. Pri večerni pobožnosti v čast Matere Božje, ki se obhaja 8 dni pred in 8 dni po Vnebovzetju D. M., je igral preludije iz dobro znane zbirke „Blied“. Pelo pa je ljudstvo enoglasno dobro mi znano, a popačeno koralno melodijo „Svi jezici zapievajte“ (Pange lingua gloriosi) in sicer tako-le :

Kakor drugod, tako je i tu: petje zanič, orgle prav dobre. Lepo je sicer ljudsko petje, ki ga mislijo tudi pri nas na Kranjskem vpeljati; rečem pa, da če ne bo boljše in lepše izpadlo, je dosti pametnejše, da ostanemo pri starem. Naše čveteroglasno petje občudujejo celo Italijani in drugi visoko naobraženi narodi. Našega enoglasnega ljudskega petja pa ne bodo občudovali, ker imajo sami boljše.¹⁾

Najstarejša cerkev v celem Zadru je cerkev sv. Grizogona, ki jo sedaj popravljajo na državne stroške. Ima polno spomenikov iz rimske dobe, ki se vidijo na pročelju in v ozadju, notranjost pa je vsled omenjene prezidave prazna in stene so še gole.

Najnovejša, pa tudi najmodernejša je cerkev sv. Dimitrija na južni strani nove obale, prav ob morju. Zunanost naliči na pravoslavne cerkve radi velikanske kupole, ki nadomešča zvonik, katerega cerkev nima. To cerkev oskrbuje red angleških sester (Englische Fräulein), ki imajo poleg cerkve na obeh straneh velikanski, moderno opremljen penzjonat za deklice in žensko privatno učiteljsiše. Poučujejo v angleškem, francoskem, nemškem in laškem jeziku. Cerkev je vedno zaprta. Če hoče kdo vanjo, mora pozvoniti. Prijazna redovnica odpre mrežna vrata, ki se zopet zapro. — Cerkev je zelo lična, vsa notranja oprava je moderna. Oltarja sta dva: glavni in stranski. Razsvetljena je cerkev z električnimi žarnicami in ima tudi prekrasen križev pot z latinskimi besedilom: „I. Jesus condemnatur ad mortem“. „II. Jesus assumit crucem in humeros“, i. t. d. Nad tabernakeljem, ki je tudi umetniško delo pasarske stroke, je prelep kip Matere Božje iz Lurda. Na koru je harmonij, ker še nimajo orgel, ki si jih nameravajo nabaviti. — Ker oskrbujejo petje v cerkvi redovnice, ki so brez dvoma visoko naobražene, sem prepričan, da se tukaj gotovo lepo poje, dasi tega na lastna ušesa nisem čul.

¹⁾ Opomba urednika. Glede ljudskega petja v cerkvi omenjam prvič, da pri tem ni mišljeno le eno-, ampak tudi dvo- in večglasno petje. Drugič se pa čudim, zakaj vlada ponekod tolik strah pred enoglasnim petjem. Ali tako petje zares ni zanič? Iz lastne izkušnje si upam trditi, da me je že marsikako enoglasno petje močno ganilo. Zato mislim, da če bomo semtertje kako pesem, ki je najbolj primerna za enoglasno petje (n. pr. cesarska, Mittererjeva „Posvetitev“ in še marsikatera druga), zapeli v navdušenem unisono, se nam tudi takega enoglasnega petja brezdvomno ne bo treba pred nikomur sramovati.

Znamenita je še cerkev sv. Simeona, impozantna zgradba iz srednjega veka. Osebito lep je veliki oltar, nad katerem je srebrn sarkofag (skrinja), v katerem se nabajajo relikvije tega svetnika. To skrinjo odpro o večjih praznikih, in ljudstvo vidi ostanke svetnika, ki so dobro ohranjeni, a vsled starosti počrneli. Pred oltarji in po cerkvi je vse polno umetno izdelanih svetilk. Lustrov, kakoršne imamo pri nas, pa v Zadru sploh ni videti, razen v pravoslavnih cerkvah. Orgle so prenovljene, dasi imajo starinsko obliko. Ton imajo čist in prav moderen. Organist igra zelo spretno, samo to napako ima, kakor stolni, da prav neženo vreže kako godčevsko.

V bližini te cerkve je e. kr. namestništvo, pred katerim stoji vojaška straža. Malo dalje pa je hrvatska „Pučka štedionica“ (Ljudska hranilnica). Kakih 100 korakov na južni strani je Piazza dei cinque pozzi (trg 5 vodnjakov), ki so dobro ohranjeni, dajejo zdravo pitno vodo in hodijo ljudje iz hiš, kjer še nimajo vpeljane vode iz novega mestnega vodovoda, s škafi in pločevinastimi posodami po vodo.

Vračaje se iz stolnice grem mimo pravoslavne cerkve sv. Elija, ki je le par korakov od stolne oddaljena. Ker sem slišal petje, se ne pomišljam dolgo in vstopim vsled radovednosti pri stranskih vratih. Cerkevica ni ravno velika, a okusno poslikana. Oltar je en sam (ikonostas). Pred njim so trojna vrata iz bliščeče medi. Na steni, v katero so vdolana ta trojna vrata, je naslikanih vse polno podob svetnikov in Matere Božje. Od stropa pa vise lepe pozlačene svetilke. Na obeh straneh pred oltarjem je prostor za pravoslavne svečenike, ki slone ob svojih sedežih in podpirajo glave z rokami. Na desni strani med njimi je škof brez ornata. Karakteristično je, da imajo vsi pravoslavni popi (duhovni) črne lase in dolgo črno brado, ki se prav nič ne razločuje od njihove črne obleke in kosmatega pokrivala. Svečenik, ki opravlja daritev, pa ima dolg z zlatom obšit plašč. Bere mašo v staroslovenskem jeziku. Marsikaka beseda se dobro razume, n. pr. „Gospodi pomiluj“ in „Daj Gospodi“, ter „Hristos“. Kora ali orgel v pravoslavnih cerkvah sploh nimajo. Odgovarjajo ali pravzaprav odpevajo popi in štirje majhni ministranti, ki stoječ pred oltarjem drže velike sveče. Glavno vlogo pa igra cerkvenik, ki ima odprto knjigo, iz katere poje in intonira vsako himno, ostali popi pa mu sekundirajo. Ta cerkvenik najbrže ne pozna not, poje vse na pamet. Videl sem njegovo knjigo iz neposredne bližine, a not ni imel nobenih. Črke v knjigi pa niso bile cirilica, katero poznam, ampak najbrže glagolicea, ki mi je neznana.

Svečenik v ornatu se večkrat obrne proti ljudstvu, gre do srede cerkve, ministranti mu naredo prostor, on pa pokadi s kadilnico najpreje pope, potem pa še ljudstvo. Med opravilom se pravoslavni venomer križajo z latinskim križem in priklanjajo. Svečenik nato zapre srednja vrata in jih zagrne z zagrinjalom iz svile. To je obred med pravoslavnim spremenjenjem (povzdigovanjem). Pripomnim, da je bilo petje še precej prijetno za posluš, osebito nekateri moški glasovi so bili lepi in razviti. Želel bi, da bi bilo vsaj podobno petje po katoliških cerkvah v Zadru! — Zapomnil sem si neko melodijo, ki so jo med opravilom večkrat ponavljali, včasih višje, včasih nižje, kakoršno

intonacijo jim je dal svečenik ali pa cerkvenik, ki je obenem kantor. Ker bo morda koga zanimala, jo navajam v notah:

Poleg pravoslavne cerkve se nahaja pravoslavno župnišče in „Srbska osnovna škola“ (Srbska ljudska šola). Oba napisa sta v cirilici.

Do konca opravila nisem ostal v pravoslavni cerkvi, ker sem hotel iti ob 12. uri k maši v stolnico. Ko odzveni poldne, pristopi k oltarju duhovnik, ki bere sv. mašo, katere se udeleže lahko tudi oni ljudje, ki ob nedeljah radi dolgo poleže. Po maši molijo v celem Zadru molitve v latinskem jeziku.

(Dalje prih.)

Sestanek organistov v Novem mestu.

Na sestanek organistov v Novem mestu, dne 24. junija t. l. je prihitelo dvajset organistov ljubljanske škofije. Sestanka se je udeležilo tudi nekaj gg. duhovnikov, med njimi gospod duhovni svetnik Sajč iz Skaručine, gospod župnik Nemanič iz Brusnic kot nadzornik organistov novomeške dekanije in gospod kaplan Kastelic iz Šmihela pri Novem mestu. Navzočih je bilo tudi nekoliko novomeških cerkvenih pevcev. Zborovanje, ki se je vršilo v Rokodelskem domu, je otvoril predsednik podpornega društva organistov in povodij s sedežem v Ljubljani, gospod stolni organist Premrl. Svojemu pozdravnemu nagovoru je dodal kratko poročilo o sedanjem stanju in gibanju organistovskega podpornega društva. Društvo šteje 53 rednih, 100 podpornih in tri ustanovne člane. Društveno premoženje znaša nekoliko čez 1000 K. Društvo je začelo v zadnjem času prirejati sestanke, na katerih naj bi se organisti vedno bolj med seboj spoznavali, se vedno krepkejšo organizirali in dajali eden drugemu vedno več vspodbude in navdušenja za svoj vzvišen poklic. Prvi tak sestanek se je vršil meseca novembra leta 1913. v Kamniku, sedanji v Novem mestu je drugi. Sestanki se bodo od časa do časa nadaljevali. Organisti se hočejo povsod pokazati kot stan, ki vsled svojega kulturnega dela v cerkvi in v društvih zasluži upoštevanje, gmotno in moralno podporo. — Društvo je v letu 1913. podelilo denarno podporo dvema organistoma, letos pa že trem. Društvo podpira bolne in onemogle člane, oziroma njih vdove in sirote; daje podporo tudi tistim svojim članom, ki so brez lastne krivde brez službe. Od 13. do 16. julija priredi društvo v Marijanišču v Ljubljani duhovne vaje za organiste. Za zboljšanje organistovskih gmotnih razmer se je pričela večja akcija v državi sami. Zavzela se je za to nujno zadevo predvsem „Jednota hudebnih stavu“ („Zveza glasbenih stanov“) v Pragi kakor tudi Schola austriaca na Dunaju, ki je 11. maja sklicala na

Dunaj pripravljalo zborovanje zastopnikov duhovščine in cerkvenih pevovodij v svrhu posvetovanja, kako najti potrebnih sredstev za izboljšanje sedanjih nevdržnih organistovskih gmotnih razmer. Na zborovanju se je sklenilo, da se ustanovi državna organistovska organizacija, jeseni leta 1914. pa da se skliče na Dunaj zborovanje cerkvenih pevovodij in organistov iz cele Avstrije. Na vsak način smemo od te na široki podlagi zasnovane organizacije pričakovati gotovih uspehov v prav doglednem času.

Glavni referat pri sestanku organistov v Novem mestu je imel gospod deželni poslanec, organist Mihelčič. Predaval je o zavarovanju organistov. Gospod predavatelj je obravnaval celo zadevo na podlagi avstrijskih državnih postav glede zavarovanja. Najvažnejša stvar je pri tem vprašanju gotovo ta, da so cerkve dolžne zavarovati organista, ako njegova plača dosega pri enem in istem službodajalcu svoto 600 kron. O tem ni nikakega dvoma; pač pa zavarovanje, oziroma način zavarovanja naleti semtertja na razne ovire, bodisi od organista samega, bodisi od cerkvenih predstojništev. Po živahni debati, ki se je vnela o tem vprašanju, se je sklenila sledeča resolucija:

„Organisti ljubljanske škofije, zbrani na sestanku v Novem mestu, naprošajo preč. knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, da blagovoli dati v Škofijskem listu čč. gg. župnikom navodila glede zavarovanja organistov in da dovoli v to svrhu celotni prispevek iz cerkvene blagajne.“

O priliki sestanka so pristopili k društvu organistov sledeči gg. organisti: Ernst Jakob, Mošnje, Fabiani Ignacij, Šmarjeta, Faciter Franc, Stari trg pri Kočevju, Grom Anton, Št. Janž, Murn Franc, Stopiče, Nepužlan Ivan, Mirna peč, Rak Franc, Šempeter, Schiller Rudolf, Črnomelj, Simončič Alojzij, Boštanj. Kot podporna člana pa sta se prijavila: č. g. Martin Nemanjč, župnik v Brusnicah in g. Milan Kalan, c. kr. avskultant v Novem mestu.

Sestanku so sporočili svoje pozdrave in simpatije: mil. g. dr. Elbert, prošt novomeški in gg. organisti: Hlebee, Mali, Samec in Vurnik.

Skupni obed udeležencev sestanka se je vršil pri „Štemburju“ v Kandji. Tudi tu se je izrekla še ta in ona beseda v prid organistovski stvari. Med prijateljskimi pogovori in veselim petjem je žal prekmalu minul čas lepega sestanka.

Nove orgle v Karlovcu na Hrvatskem.

Gospod orglarski mojster Ivan Milavec v Ljubljani je dovršil za Karlovec nove orgle, op. 36. s sledečo dispozicijo:

I. Manual.	II. Manual.	Pedal.
1. Principal 8',	8. Violinski principal 8',	15. Violon 16',
2. Gamba 8',	9. Salicional 8',	16. Subbas 16',
3. Flauta 8',	10. Burdonček 8',	17. Pianobas 16', (ex 16),
4. Flauto dolce 8',	11. Eolina 8',	18. Burdonbas 8', (ex 10),
5. Cevna flauta 4',	12. Vox coelestis 8',	19. Cello 8', (ex 2),
6. Rog 4',	13. Flauto traverso 4',	
7. Mikstura 2.	14. Dulciana 4' (ex 9).	

Običajne zveze, zbiralniki, generalni crescendo in pedalni avtomat.

Orgle so se jako posrečile. Lepi, jako značilni, solidno, ravno prav cerkveno intonirani so posamni registri, polna igra z izvrstno pogodeno — ponavljajočo — miksturo je veličastno bliščeča. Celo superoktava v I. manualu pri polni igri ne povzroča nikake rezkosti. Pri uporabi superoktave v I. manualu poje tudi pedal v oktavah. Funkcija je izvrstna.

Orgle stanejo 6400 K in so — med brati — vredne tega denarja.

St. Premrl.

Sklep šolskega leta na orglarski šoli v Ljubljani.

Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani so se vršile povodom sklepa šolskega leta 1913/14 dve javni produkciji, združeni z javnim izpraševanjem učencev, prva v petek 10. julija, druga v soboto 11. julija dopoldne. Učenci so bili javno izprašani iz glasbene teorije, harmonije, kontrapunkta, liturgike in cerkvenoglasbene zgodovine. Odgovarjali so splošno jako dobro. Na klavirju jih je nastopilo devet. Izvajali so se: Mayer, Heller, Diabelli, Clementi, Haydn, Grieg, Dvořak, (Poloneza za 4 roke) in Vilhar (Balada „Pravljico pravil je starček pod lipo“). Zadnji dve skladbi sta posebno ugajali. Na orglah je nastopilo deset učencev. Izvajali so se: Řihovsky, Muffat, Krebs, Guilmant, Rinck, Schöffmann, Brosig (dve skladbi), Bach (mala fuga v G-molu) in Becker (obsežen moderen preludij), ki ga je eksaktno zaigral abiturient Bohinc.

Izpraševanju in produkcijam je prisostvovalo letos žal le malo občinstva. Izmed navzočih pri zadnji produkciji omenjamo posebno g. ravnatelja Gerbiča, pri prvi produkciji pa čč. gg. bogoslovca Klemenčiča in Migliča.

Orglarsko šolo je letos dovršilo šest organistovskih kandidatov: Bohinc Ivan iz Dolenje Dobrave pri Trati (z odliko), Jančar Jernej z Javora, Marolt Anton iz Škocijana pri Turjaku (z odliko), Pavčič Franc iz Bizovika pri Ljubljani, Plevel Franc iz Podgore pri Kamniku in Spruk Franc s Sel pri Kamniku.

Kot spomin na šolo so dobili abiturientje Sattnerjevo kantato „Oljki“.

V nedeljo 12. julija so peli učenci v stolnici pri veliki sv. maši ob 10. P. Roberto Rossovo latinsko mašo „Veni de Libano“, zloženo za tenor, bas in orgle. Orglal je abiturient Bohinc. Maša se je vseskoz dostojno izvedla in je zelo ugajala.

Od 13. do 16. julija so se učenci in abiturientje orglarske šole udeleževali z drugimi organisti vred duhovnih vaj v Marijanišču.

Prihodnje šolsko leto se prične 16. septembra. Ob 3. popoldne bo vpi-sovanje učencev in vsprejemni izpiti.

Dopisi.

Trnovska mestna župna cerkev sv. Janeza Krstnika v Ljubljani. — Glede cerkvene glasbe te cerkve še ni poročal noben organist, kolikor je meni znano, kar jih je delovalo na tem koru. — Oktobra poteče 6 let odkar delujem kot organistinja v tej cerkvi. Pri mojem nastopu sem podedovala pičlo število pevcev; samo 3 pevske moči, 1 sopran (gdč. Podržaj), 1 alt (gdč. Gašperlin) in 1 bas (g. Kovačič), ki je sedaj učitelj nekje na Dolenjskem. Obe pevki sta mi ostale zveste do danes. Gdč. Gašperlin poje vže 16 let na tem koru. Drugi so vsi odstopili, kar je čudna in grajanja vredna navada, da pevci radi pri nastopu novega organista odstopijo bodisi samovoljno, ali da so od prednika nahujskani. Vsak organist naj pri svojem odhodu pevcem opiše in nekoliko seznanj, če le mogoče, naslednika in jih spodbuja k vstrajnosti in veselju, da

ga ne zapustijo, kar se je to vže marsikje zgodilo. Koliko truda stane novega organista osnovitev novega zbora, osobito, če ne pozna kraja in razmer. Omenjam pa, da tega od mojega prednika g. mestnega učitelja Trosta ne mislim, ker je bil pri mojem nastopu v vsakem oziru zelo ljubeznjiv in postrežljiv, zakar se mu na tem mestu srčno zahvalim. Osnovati sem si morala nov pevski zbor, ker je bila že naslednjo nedeljo (bila je ravno nedelja posvečevanja cerkva) slovesna maša. Od tistega časa šteje naš zbor redno 8 pevcev (od vsakega glasu po 2). Ob večjih praznikih zbor pomnožim. V teh šestih letih smo se naučili in izvajali sledeče latinske maše: Zangl, Missa St. Antonii 6krat, Lipp, Schutzengelmesse 3krat, Schweitzer, Missa St. Joannes Baptistae 3krat, Schutzengelmesse od istega 1krat, Foerster, Missa solemnis 2krat instrumentalno, Missa St. Caeciliae od istega 8krat, Goller, Missa St. Aloysii 6krat, Griesbacher, Missa rosa mystica 4krat, Gruber, Missa Mater Dolorosa 4krat, Gruber, Jubiläumsmesse 4krat (1krat instrumentalno), Faist, Fünfte Messe 4krat instrumentalno, Sattner, Missa seraphica 3krat (2krat instrumentalno), Rihovsky, Missa Loretta 4krat (3krat instrumentalno), Missa pastoralis od istega 6krat (4krat instrumentalno), Wagner, Festmesse 2krat instrumentalno. Poleg navedenih latinskih maš se nahajajo na koru še maše od skladateljev: Greitha, Uhla, Kaima, Kempferja, Schöpfa, Hladnika in celo ena od Diabellija, ki je pa pisana v generalbasu. Teh maš še nismo peli in nekaterih tudi ne bomo, ker niso vse liturgične. Druge skladbe kakor: mašne, obhajilne, Marijine, blagoslovne, adventne, božične, postne, velikonočne itd. pojemo večinoma naših slovenskih skladateljev.

Te Deum pojemo tri: od Schöpfa, Foersterja in Schmidta. Graduale in ofertorije pojemo različno in od raznih skladateljev. — Requiema pojemo dva: Mittererjevega in Premrlovega. — Črni maš je pri tej cerkvi zelo malo, v Ljubljani je sploh zelo malo slovesnih črni maš, izvzemši nekaj cerkva. Skušnje imamo redno vsak teden 1 uro. Na razpolago za to imamo v župnišču posebno sobo in harmonij.

Pretekli mesec smo pri tej cerkvi obhajali trojni jubilej: 60 letnico odkar je bil položen temeljni kamen župne cerkve, 60 letnico našega ljubeznjivega in dobrega čast. gosp. župnika Vrhovnika in 50 letnico, odkar so bile orgle postavljene. Te orgle so prvo Goršičevo delo, zelo trpežne in prav dobro ohranjene. Ne škoduje jim ne mraz ne vročina. Vedno točno funkcionirajo in nimam ž njimi nobenih sitnosti. Imajo 22 pojočih spremenov, dva zbiralnika in 2 manuala. Razdeljene so v dve omari, igralnik je v sredi. Škoda, da je meh premajhen, kar se zelo čuti pri polni igri. Prostor na koru je naravnost idealen; menda je najprostonnejši in najsvetlejši kor v Ljubljani. Ta bi lahko spraval veliko število pevcev in cel vojaški orkester brez najmanjšega napora. Vabim gg. tovariše, da si ga prilično ogledajo. Skladbe imam v zaprti omari. Vodim tudi predpisani zapisnik cerkvene glasbe te cerkve. — Koral pojemo po novi Kimovec-Premrlovi izdaji. — Na tem koru je pred več leti tudi kot organistinja delovala gdč. Goršičeva, sestra pokojnega slovečega orglarskega mojstra Franceta Goršiča — menda 26 let. Jaz sem sedaj torej drugi organist v kirkli na tem koru. — V nedeljo 28. junija smo obhajali patrocinijske cerkve, ki je posvečena sv. Janezu Krstniku. Pri slovesni sv. maši smo peli Foersterjevo Missa solemnis instrumentalno. (To mašo so prvokrat pred 31 leti peli ob navzočnosti presvitlega cesarja v stolnici). Gradual je bil tudi Foersterjev. Po recitiranem ofertoriju smo peli Wagnerjev *Jubilata Deo* in *Tantum ergo* od Schöpfa, instrumentalno. — Pred mašo sem nekemu gospodu hvalila trnovske orgle. Posledica tega je bila, da se je zgornji *g* v salicionalu I. manuala prevzel in menda od veselja, da vže 50 let poje, ali od jeze, da mu ni bil podeljen zaslužni križec za zvesto službovanje, začel ravno med Credo samovoljno sebi peti jubilej, in bi nam kmalu polovico lepega Credo pokvaril. Dvakrat sem ga rahlo krcnila in kmalu je ubogal in odgovarjal poslej samo, kadar je bil vprašan, kakor poprej vedno. — Foersterjeva maša je ljudem zelo ugajala. Z uspehom sem bila, hvala Bogu, tudi zadovoljna. — K sklepu poročila kličem s svojimi pevci in Trnovčani povodom 60 letnice rojstva prečastitega gospoda župnika, da bi ga nam ljubi Bog še veliko let ohranil zdravega in čilega. Gospod župnik je bil napram pevcem, posebno pa še

meni in mojemu soprogu vedno zelo ljubeznjiv in naklonjen v vsakem oziru. Naj prejme tem potom tudi č. g. kaplan Gogola za njegovo izredno prijaznost napram pevskeemu zboru najsrčnejšo zahvalo.

Ana Lavrič, organistinja. Anton Lavrič, dirigent.

Iz goriške okolice v Vipavski dolini. — S predstoječim dopisom sem se namenil podati „Cerkv. Glasbeniku“ nekako poročilo o stanju cerkvene glasbe in posebno cerkv. petja v Št. Peterski dekaniji, ter sem v ta namem sklenil si ogledati cerkveno petje v raznih župnijskih in drugih cerkvah navedene dekanije in sicer v Biljah, Dornbergu, Gradišču, Gradu pri Mirnu, Mirnu, Prvačini, Renčah (eventuelno v Sovodnjah), Št. Petru, Vrtojbi in Vogerskem.

Dne 14. junija t. l. sem se iz gori navedenega namena podal v Bilje, kjer se je vršila slovesnost sv. Antona, tamošnjega farnega patrona.

Med slovesno sv. mašo so izvajali mašo Gruberjevo: I. Sonntagsmesse op. 15 za mešani zbor. Liturgično premenljive mašne speve: introit in komunijo je recitiral zbor s spremljanjem orgel. Gradual: Ad Dominum cum tribularer od C. Zamarja (rokopis) in ofertorij: Domine convertere od C. Zamarja (rokopis) je pel mešani zbor.

Pri procesiji z Najsvetejšim se je pelo po naslednjem sporedu: pred izhodom procesije se je pel Wittov „O salutaris hostia“, na to je duhovščina pri oltarju intonirala in sama nadaljevala Pange lingua. Cerkv. mešani zbor je pel med procesijo do I. oltarja. „Praznika svetega“ harm. Fajgelj, „Med nami Jezus bivaš“ zl. P. A. Hribar; od I. oltarja do II. „Danes radujmo se“, od Leitnerja in „Jezusa ljubim“ zl. P. A. Hribar, dalje od II. do III. oltarja: „Presvetemu Srcu“ zl. Perica in slednjič od III. do IV. oltarja: „Hvali Sion Rešenika“, (mogoče od Riharja) stara pesem. Po procesiji v cerkvi se je pel Tantum ergo od nekega nemškega skladatelja in na to se je vršil blagoslov z Najsvetejšim po rimskem obredu, nakar so pevci zapeli Laudate Dominum od Foersterja.

Petje je na splošno dobro in je opaziti posebno z ozirom na tamkajšnje cerkveno petje prejšnjih let dokaj napredka glede na umerjenost glasov, točno izvajanje in na dinamiko, kar se pri nas na Goriškem le redkokje uvaža.

Orgelsko spremljevanje petja je dobro kakor tudi samostojna igra cerkve dostojna.

Videfi je, da se pevci in organist zavedajo svoje naloge in se potrudijo za dostojno izvajanje; istotako je treba pohvaliti v tem oziru č. g. kurata C. Zamarja glede njegovega prizadevanja za povzdigo in spopolnitev cerkvenega petja.

Da kdo ne poreče, da je moje poročilo enostransko, mi je omeniti še nekaj nepopolnosti cerkvenega petja, ki sem jih opazil; pri tem ne maram zbora žaliti, pač pa opozoriti na napake, katere naj se le-ta potruji čimprej odpraviti jih tako, da se lahko poreče, da se cerkvenemu zboru ne more ničesar očitati ne od ene ne od druge strani.

Vse skladbe razen one „Hvali Sion“ so cerkvene in so se tudi temu primerno izvajale.

Nekaterikrat sem opazil, da se konec vrstic delajo predolgi oddihljaji na račun zadnje note, ki jo vsled tega okrajšajo.

To velja posebno za pesem „Hvali Sion“, ki že sama na sebi ni dovolj cerkvena. Glede izgovorjave *a* in *e* bi bilo svetovati, da se vselej pravilno, ne preširoko izgovarjajo.

Deo gratias, če se — nekako v taktu — ritmizira, izgubi svoj koralni značaj, torej naj se v bodoče pravilno v duhu koralne poje.

Splošno moram biljenski cerkveni zbor pohvaliti ter uvrstiti ga med najboljše cerkvene zборе Št. Peterske dekanije, po mojem mnenju prekaša ga le-še mirenski cerkveni zbor, o katerem pa bom poročal Cerkv. Glasb. enkrat pozneje.

Roman Pahor.

Razne reči.

Δ Cerkvenglasbeni poučni tečaj se vrši od 6. do 20. avgusta t. l. v Solno-gradu. Tečaj priredi klosterneuburška cerkvenglasbena akademija, ki je v to svrho pooblaščen od c. kr. ministerstva za uk in bogočastje. Ob istem času se bodo vršile v Solnogradu tudi razne slavnostne prireditve „Mozarteuma“.

Oglasnik.

Eucharistische Gesänge für gemischten Chor. (Evharistični spevi za mešani zbor.)
Cena partituri 2 M 50, glasovi à 50 f. (Universal-Edition Aktiengesellschaft Wien-Leipzig).

Dunajska „Schola austriaca“ je pričela v zadnjem času izdajati za praktično liturgično uporabo prirejena „Mojsterska dela cerkvene glasbene umetnosti v Avstriji“ („Meisterwerke kirchlicher Tonkunst in Österreich“); izdajanje vodi prof. V. Goller v Klosterneuburgu. Kot četrti zvezek teh izdaj so izšli zgoraj omenjeni evharistični spevi. Ta zbirka obsega 20 skladb, izbranih iz del avstrijskih skladateljev 16.—19. stoletja. Zastopani so: Pierre de la Rue († 1518), znamenit nizozemski skladatelj s preprosto, a lepo O salutaris hostia, nek neznan skladatelj iz srede 16. stoletja s Pange lingua, Jakob Gallus s tremi skladbami (Pange lingua, O salutaris, Jesu, dulcis memoria), Blaž Amon z dvema spevoma, Janez Stadlmayer, Jožef Tricarico, Jakob Anton Perti, Anton Caldara, Leopold Hoffmann, Wolfgang Amadej Mozart z dvema skladbama: Adoramus te, Christe in Ave verum, Janez Jurij Albrechtsberger in Anton Bruckner z dvema skladbama: Pange lingua in Vexilla Regis.

Zbirko prav toplo priporočamo zlasti bolj izvežbanim zborom, ki naj pogumno pa tudi intenzivno prično gojiti tudi čisto vokalno cerkveno glasbo. To bo prvič zborom samim v veliko korist, kakor tudi cerkveni glasbi sploh.

Jos. Schulz: **Missa „S. Angelus Custos“**. Za sopran, alt, tenor ad libitum in bas. Op. 8., III. izdaja. Partitura K 1-80, glasovi à 24 vin. Založil Herder v Freiburgu (Breisgau.) Založnik nam je poslal v oceno več skladb. Omenjamo jih po vrsti. Schulzova latinska maša se giblje na najstrožjih cecilijanskih tleh. Njeni motivi so izvečine že precej obrabljene, obdelava ponekod zelo dobra, drugod manj. Credo ima semtertje vpleten koral. Za šibkejše zbere porabna skladba.

Jos. Schulz: **5 Veni Creator** za mešani zbor. Op. 10., II. izdaja. Partitura K 1-44, glasovi à 24 vin. V tej praktični zbirki se nahaja en Molitorjev „Veni s. Spiritus“ en Bürgermaierjev in trije Schulzovi, med temi eden osmeroglasen. Vse skladbe so dokaj čedne, ne težke in jih priporočamo.

Johannes Diebold: **50 nemških cerkvenih pesmi** za dva enaka glasova z orglami. Op. 113. Založila Herderjeva knjigarna v Freiburgu (Breisgau). Cena partituri K 3-65, glasovi à 60 vin.

Pesmi so vzete iz frigurškega „Magnificata“ in drugih zbirk. So zelo dostojne in vredne priporočila. Tudi spremljanje je skrbno zloženo. **S. P.**

P. n. gg. naročnikom „Cerkvenega Glasbenika“ na znanje!

Prihodnja, dvojna številka „Cerkvenega Glasbenika“ izide šele začetkom septembra. Uredništvo.

VABILO

na

XVI. OBČNI ZBOR

Cecilijinega društva v Ljubljani,

ki se bo vršil v smislu § 14. društvenih pravil

v četrtek, dne 6. avgusta 1914 ob polu 11. uri
dopoldne v Marijanišču.

SPORED:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo glasbenega vodje.
5. Govor o cerkveni glasbi. (P. Hugolin Sattner).
6. Volitev društvenega odbora.
7. Slučajnosti.

Na dan občnega zbora bo slovesna sv. maša ob sedmih v stolnici, kakor je bilo naznanjeno pri sporedu cerkvenoglasbenega tečaja. (Glej stran 2. današnje „Cerkv. Glasbenik“-ove številke.)

Na prodaj so stare orgle z 10 izpremeni, primerne za kako podružnico, za nizko ceno 400 K. — Kdor bi jih želel kupiti, naj se obrne na organista v Studenem, **g. Luka Armeni.** (Pošta Postojna).

Današnjemu listu je pridejana 7. številka priloge.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl.**
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.